

Резюме

Гузь Е. В. Проблемы виндикации в цивилистике и правоприменительной практике.

В статье рассмотрена проблема, связанная с правовой природой и правоприменением виндикационных исков в соответствии с нормами гражданского права Украины. Рассмотрены проблемные моменты, связанные с правовым регулированием виндикации, определены ее характерные особенности. Указано, что виндикационные иски являются важным инструментом защиты имущественных прав, хотя при этом в его правоприменении имеют место определенные проблемные моменты.

Особое внимание в статье уделено проблеме добросовестности приобретения как основания возникновения права собственности на имущество, также рассмотрены проблемы соотношения реституции и виндикации.

Ключевые слова: виндикация, иск, право собственности, имущество, реституция, добросовестность.

Summary

Guz E. Problems of acquittance in the civil law and established practice in applying the law.

The article considers the problem of the legal nature and law enforcement of acquittance of claims according to the norms of civil law of Ukraine. As a problematic there were considered the issues related to the legal regulation of acquittance, defined its characteristic features. There was declared that acquittance lawsuits are an important tool for the protection of property rights, although in its enforcement, some problematic issues.

Special attention is paid to the problem of honesty purchase as the foundation of the ownership, also addressed the problem of correlation of restitution and acquittance.

Key words: acquittance, claim, ownership, property, restitution, honesty.

Отримано 20.06.2014

УДК 347.661.7

О. О. СІРОШТАН

Олена Олександрівна Сіроштан, аспірант Київського університету права НАН України

ПРАВОВА ПРИРОДА ПРАВА НА ОБОВ'ЯЗКОВУ ЧАСТКУ У СПАДЩИНІ

Встановлення сутності та правової природи обов'язкової частки у спадщині має важливе як теоритичне, так і практичне значення. Правильне розуміння цього правового явища сприятиме вдосконаленню відповідних правових положень та дасть змогу усунути протиріччя, які сьогодні мають місце між норм спадкового права, а якісна теоретична основа допоможе створити більш досконалі норми, здатні захистити права та інтереси всіх учасників спадкових відносин.

Зазначена проблема є актуальною з огляду на те, що досі серед науковців не склалося єдиної загальноприйнятної думки щодо правової підстави обов'язкової частки у спадщині, тому серед вчених-цивілістів і сьогодні тривають дискусії навколо цього питання.

Метою статті є дослідження та аналіз наукової позиції щодо правової природи обов'язкової частки у спадщині та, на основі проведеного аналізу, визначення правової природи інституту необхідного спадкування в системі спадкового права.

Багато вчених-цивілістів під різним кутом зору розглядали це питання, зокрема Я. Ковальчук, Ю. Брукацький, Є. Дергачов, Е. Ейдінова, Т. Євдокімова, Н. Єршова, Ю. Заїка, П. Нікітюк, Є. Рябоконт, В. Серебровський, Я. Турлуковський, Х. Піцик, Є. Рябоконт, В. Рясенцев, Т. Фадеева, Є. Фурса, С. Фурса. Саме праці названих вчених стали підґрунтям для дослідження правової природи обов'язкової частки у спадщині, за допомогою яких ми маємо можливість з'ясувати основні позиції стосовно необхідного спадкування та віднайти правову основу цього правового явища.

Вже у Стародавньому Римі існувало поняття обов'язкової частки у спадщині, тому витоки цього правового явища слід шукати в джерелах римського приватного права. Чи не основним таким джерелом можна вважати закони XII таблиць, які датуються 451–450 рр. до н. е.

Відомо, що у зв'язку з рецепцією римського приватного права, норми інституту спадкового права могутньої Римської держави лягли в основу спадкового законодавства України.

Так, ст. 1217 Цивільного кодексу (далі – ЦК) України закріплює два види спадкування – за законом та за заповітом.

Обов'язкова частка у спадщині знайшла своє відображення у главі 85 шостої книги ЦК України – спадкування за заповітом. Враховуючи таке закріплення, можна припустити, що законодавець пов'язує спадкування за правом на обов'язкову частку із набуттям права власності в порядку спадкування за заповітом.

Зробивши комплексний аналіз наукової думки різних дослідників, помічаємо, що попри неоднозначну властивість правової природи інституту обов'язкової частки у спадщині, яка впливає із законодавчо закріп-

лених норм, що регулюють даний тип відносин, науковці вказують на іншу правову основу зазначеного способу набуття права власності.

Серед вітчизняних учених-цивілістів не склалося єдиної думки щодо того, до якого інституту спадкового права віднести право на отримання обов'язкової частки в спадщині.

Як зазначає Я. Турлуковський, можна виокремити три відмінних позиції з цього приводу. Згідно з першою точкою зору поняття «необхідні спадкоємці» і «обов'язкова частка» відомі тільки інституту спадкування за заповітом, коли умови та порядок спадкового правонаступництва визначені волею спадкодавця. До того ж, право на спадкування обов'язкової частки не повністю регламентується правилами спадкування за законом. Друга позиція є дещо схожою з першою. Відповідно до неї спадкування обов'язкової частки є особливим порядком спадкування всередині основного – спадкування за заповітом. Підтвердженням цьому повинно слугувати те, що спадкування обов'язкової частки не є чистою формою спадкування за законом, оскільки воно не настає, якщо не залишено заповіту. Крім того, спадкування за законом може бути змінено заповітом, а обов'язкове спадкування – ні. Згідно з третьою точкою зору суб'єкти права спадкування обов'язкової частки отримують свою частку в спадщині як спадкоємці за законом¹.

Як вважає Т. Фадєєва, право на обов'язкову частку у спадщині притаманне інституту спадкування за заповітом. Цю позицію поділяють Ю. Брукацький, Є. Дергачов, Н. Єршова та інші дослідники.

Іншу позицію щодо визначення правової природи спадкування за правом на обов'язкову частку у спадщині має Ю. Заїка, котрий вважає, що це юридичне явище має ознаки інституту спадкування за законом, адже у носія права на обов'язкову частку в спадщині можливість взяти безпосередню участь у спадкуванні з'являється за наявності прямого припису норми закону. Остання не лише обмежує волевиявлення заповідача, а й закріплює за спадкоємцем, якого він намагався відсторонити від прийняття спадщини, право стати власником певної частини спадку, що називається обов'язковою часткою².

Такої самої думки щодо встановлення юридичної природи спадкування за обов'язковою часткою в спадщині дотримуються Е. Ейдінова, Т. Євдокімова, П. Нікітюк, В. Рясенцев, В. Серебровський, Я. Турлуковський та інші.

Як зазначає Я. Ковальчук, правильне вирішення цієї проблеми сприятиме не лише усуненню деяких з основних суперечностей, які утворюють доктрину спадкового права, а й ефективному практичному застосуванню юридичних норм, що належать до системи зазначеної підгалузі. Зокрема, встановивши сутність юридичної природи спадкування за правом на обов'язкову частку в спадщині, можна вести мову про можливі шляхи належного вирішення інших проблем, які тісно пов'язані з даним дослідженням. Серед останніх найбільш важливими є: з'ясування основних ознак вказаного виду набуття права власності на спадкове майно; визначення переліку необхідних спадкоємців і можливості його розширення; способи обрахування розмірів спадкових часток, власниками яких їм дозволено стати; їхню відмову від участі в спадкуванні; перелік приблизних орієнтирів щодо підстав зменшення розміру обов'язкової частки в спадщині за рішенням суду; можливість необхідного спадкоємця взяти участь у спадкуванні речей домашньої обстановки і вжитку, а також багато інших важливих питань, зміст яких, будучи дискусійним, потребує невідкладного вирішення³.

Намагаючись визначити правову природу необхідного спадкування, Я. Ковальчук робить висновок, що набуття права власності на обов'язкову частку в спадщині є особливим різновидом спадкування, яке ґрунтується на приписах, передбачених законом, і відбувається всупереч положенням, зафіксованим заповітом, оскільки кожний з необхідних спадкоємців може взяти участь у розподілі спадку:

– на підставі безпосередніх приписів абз. 1 ч. 1 ст. 1241 ЦК України; будучи представниками першої черги спадкоємців за законом; протягом шестимісячного строку з дня відкриття спадщини; внаслідок набуття права власності на частину спадкового майна, розмір якої вираховується з розміру його законної частки;

– за наявності заповіту спадкодавця; всупереч змісту даного правочину; незалежно від суджень спадкоємців за заповітом та інших осіб, які мають певну заінтересованість у прийнятті спадку; внаслідок набуття у власність частини спадкового майна, передбаченої заповітом⁴.

С. Фурса пропонує розглядати одночасно чотири види спадкування:

- 1) спадкування за заповітом;
- 2) спадкування за правом на обов'язкову частку у спадщині;
- 3) спадкування за законом;
- 4) спадкування речей звичайної домашньої обстановки та вжитку⁵.

При цьому вчений розміщує зазначені види спадкування у певній послідовності, що саме по собі може свідчити про те, що із законодавчо закріплених видів спадкування впливають види, які пропонує науковець, що насправді має місце в спадкових відносинах, адже право на обов'язкову частку виникає у разі складання заповіту, а на речі звичайної домашньої обстановки та вжитку можуть претендувати особи, які проживали зі спадкодавцем однією сім'єю певний строк у разі спадкування за законом.

З цього приводу доречною є думка Х. Піцик, яка пропонує виділяти не тільки основні види (спадкування за законом та за заповітом), а й підвиди (спадкування за правом на обов'язкову частку у спадщині та спадкування речей звичайної домашньої обстановки і вжитку), які можуть у деяких випадках набирати самостійного значення для врегулювання спадкових відносин або превалювати над основними видами спадкування⁶.

На нашу думку, наявність певних внутрішніх зв'язків між правом на обов'язкову частку, спадкуванням за заповітом та за законом ще не може бути достатньою підставою для поглинання обов'язкової частки тим чи іншим видом спадкування.

Безсумнівно, для того щоб стверджувати про приналежність права на обов'язкову частку до того чи іншого інституту спадкування, необхідно, щоб ознаки всіх елементів даного правовідношення максимально збігалися, тому для встановлення юридичної природи інституту необхідного спадкування вважаємо за доцільне здійснити порівняльний аналіз вказаних правових явищ.

Відповідно до ст. 1233 Цивільного кодексу України заповітом є особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті⁷.

Таким чином, не важко помітити, що спадкуванню за заповітом притаманна вольова активність спадкодавця, спрямована на визначення кола спадкоємців та обсягу майнових прав, які перейдуть до кожного з них у разі настання його смерті. Не заглиблюючись у суть даного інституту спадкування, варто зазначити, що законодавець наділяє спадкодавця правом під час складання заповіту створювати деякі обмеження в процесі спадкування, які ускладнюють перехід спадкової маси до спадкоємців чи створюють перепони у користуванні або розпорядженні конкретним спадковим майном (заповідальний відказ, вчинення спадкоємцями дій немайнового характеру, вчинення дій, спрямованих на досягнення суспільно корисної мети, заповіт з умовою, встановлення сервітуту). Серед зазначених обмежень, які перераховані у відповідному розділі Цивільного кодексу України, знайшло своє місце спадкування обов'язкової частки. На нашу думку, таке закріплення є не цілком коректним, оскільки існує деяка суперечливість між зазначеними способами переходу спадкової маси до спадкоємців та спадкуванням за правом на обов'язкову частку у спадщині, а саме: враховуючи вольовий характер спадкування за заповітом, всі обмеження, які законодавець дозволив вчиняти спадкодавцю під час складання заповіту, встановлюються за наявності бажання останнього, окрім спадкування за правом на обов'язкову частку у спадщині, ініціатором якого виступає держава, що діє в інтересах певного кола осіб, при цьому спотворюючи останню волю померлої особи.

Наступною ознакою, яка допоможе нам визначитися з правовою природою необхідного спадкування, є універсальність спадкування. Ця ознака притаманна як інституту спадкування за законом, так і спадкуванню за заповітом.

О. Рябоконтюк поряд із такою ознакою спадкового правонаступництва як універсальність, вказує на сингулярний (частковий) характер такого правовідношення⁸.

Сингулярне правонаступництво, притаманне інституту спадкування за заповітом (заповідальний відказ), не застосовується у процесі спадкування за законом.

Оскільки перехід спадкової маси до обов'язкових спадкоємців відбувається шляхом спадкування останніми половини тієї частини прав та обов'язків спадкодавця, яка б належала їм у разі спадкування за законом, то такі спадкоємці не вправі приймати лише частину спадкового майна, а від іншої відмовитися. Тобто, у випадку обов'язкового спадкування пріоритетним є універсальне правонаступництво.

За колом осіб, які можуть виступати спадкоємцями та претендувати на спадкову масу, у разі складання заповіту законодавець не обмежує заповідача у виборі правонаступників, яким він зможе передати майнові права після своєї смерті.

Ознайомившись зі змістом положень ч. 2 ст. 1222 та положень ч. 2 ст. 2 ЦК України, можна дійти висновку, що за тестаментоздатним спадкодавцем закріплюється право заповісти спадщину будь-яким учасникам цивільно-правових відносин, до складу яких, зокрема, належать: фізичні особи, юридичні особи, держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади, іноземні держави, а також велика кількість інших суб'єктів публічного права⁹.

Я. Ковальчук стверджує, що під такими суб'єктами цивільно-правових відносин слід розуміти: міжнародні організації (наприклад ООН, МАГАТЕ), об'єднання вітчизняних юридичних осіб (наприклад, асоціації, промислово-фінансові групи, спілки), іноземні юридичні особи та їх об'єднання (наприклад, фірми, консорціуми, концерни, холдинги), а також велику кількість інших суб'єктів, коло, функції та засади діяльності яких змогли отримати офіційне закріплення у приписах відповідних законів і підзаконних нормативно-правових актах, що утворюють систему вітчизняного і/або зарубіжного цивільного законодавства¹⁰.

На противагу спадкуванню за заповітом підставою спадкування за законом є прямиий припис норми закону, виключним принципом якого є кровне споріднення та наявність між спадкодавцем і спадкоємцями родинно-сімейних зв'язків. Винятком із цього правила є обставини, коли спадкоємці, які поєднані зі спадкодавцем кровним спорідненням, відсутні, або відмовилися прийняти спадщину чи позбавлені права спадкування, за яких право спадкування переходить до осіб, які не були членами сім'ї спадкодавця, але перебували на його утриманні.

Отже, характеристика суб'єктивного складу спадкових відносин обох видів спадкування дає змогу зробити такі висновки: обов'язкові спадкоємці можуть бути суб'єктами спадкових правовідносин як під час спадкування за заповітом, так і за законом. Але якщо вони включені до змісту заповіту, то перед ним постає вибір – отримати свою частку спадщини, яка законодавчо встановлена для необхідних спадкоємців, чи успадкувати майно у розмірі, визначеному у заповіті.

З цього приводу Є. Фурса доречно зазначав, що особа, що має право на обов'язкову частку та одночасно зазначена у заповіті у якості спадкоємця, може обирати варіант реалізації нею прав у якості спадкоємця за заповітом або спадкоємця за правом на обов'язкову частку¹¹.

Тож у разі здійснення вибору на користь заповіту спадкоємець вже не буде називатися обов'язковим, і він спадкуватиме у порядку та за правилами, встановленими для спадкування за заповітом.

Щодо спадкування за законом, то й тут ми спостерігаємо наявність внутрішніх протиріч між даним видом спадкування та спадкуванням за правом на обов'язкову частку, а саме: умовою обов'язкового спадкування є наявність дійсного заповіту та певного фізико-психологічного фактора у суб'єктів спадкових відно-

син. Тобто, законодавець наголошує: щоб мати право на обов'язкову частку у спадщині, спадкоємці мають бути не лише віднесені до першої черги спадкування за законом, а й потребувати соціального захисту. До такої категорії осіб віднесені малолітні, неповнолітні, непрацездатні особи. У разі відсутності вищезазначених умов необхідне спадкування не відбувається.

Якщо розглядати спадкування за законом та спадкування за заповітом у часовому просторі, то не важко помітити, що ці два види спадкування розмежовані в часі. Зокрема, як переконливо засвідчують історичні віхи римського приватного права, перше виникло дещо раніше, ніж друге¹². Зокрема, вищевказане явище пояснюється тим, що відповідно до приписів стародавнього права особа спадкодавця визначалася устроєм сім'ї та роду. Становище її члена не могло змінюватися приватною волею індивіда. Тому не підлягали будь-яким змінам встановлені змістом зазначеного устрою основоположні засади спадкування. Із розвитком суспільних відносин потреба людини в розпорядженні власним майном на випадок невідворотного настання своєї смерті істотно зросла. Тому чинне законодавство усіх держав світу поступово розпочало включати заповіт до основних підстав здійснення спадкування. А це, в свою чергу, стало можливим завдяки визнанню права приватної власності¹³.

Отже, враховуючи те, що спадкування за правом на обов'язкову частку виникає у разі залишення спадкодавцем заповіту, немає підстав стверджувати, що обов'язкове спадкування є похідним від спадкування за законом, оскільки історично так склалося, що виникнення спадкування за законом передувало виникненню іншого виду спадкових відносин. Тож на першопочаткових стадіях зародження відносин у сфері набуття права власності шляхом спадкового правонаступництва в обов'язковому спадкуванні не було необхідності.

Спадкування за давнім цивільним правом, внаслідок сімейного характеру власності давнього періоду, основним видом спадкування встановлювало спадкування за законом¹⁴.

Спадкування за заповітом зміцнилося в класичний період (17 р. до н. е. – 284 р. н. е.) та було переважною формою спадкування. До цього періоду на руїнах сімейної власності утворилася повна свобода заповіту¹⁵.

Із зміною характеру виробничих відносин, розкладанням старої патріархальної сім'ї, послабленням суворості моральних норм та інших факторів свобода заповіту приводила до того, що заповідачі все частіше призначають своїми наступниками зовсім сторонніх осіб, обходячи своїх найближчих родичів, які своєю працею брали безпосередню участь у створенні спадщини. Так поступово виникла необхідність в обмеженні свободи заповіту.

Практика довела недоцільність формальних обмежень щодо невключення близьких родичів до кола спадкоємців. Потрібні були більш радикальні заходи. Їх виробила практика центумвіральних судів, в компетенцію яких входив розгляд спорів про спадщину. При цьому заповідач був зобов'язаний... визначити найбільш близьким родичам у заповіті певну (обов'язкову) частку у спадщині¹⁶.

Із вищевказаного можна зробити висновок, що спадкування за заповітом та за правом на обов'язкову частку у спадщині виникають неодноразово. Виникненню необхідного спадкування передувало зловживання заповідачем правом на свободу заповіту, яке проявлялося у позбавленні найближчих родичів спадку, у надбанні якого вони також брали неабияку участь.

З моменту виникнення обов'язкового спадкування і до сьогодні постійно змінюється коло необхідних спадкоємців, розмір обов'язкової частки та мета такого обмеження свободи заповіту. Кожна держава це питання регулює по-своєму, але практика свідчить, що подібне обмеження свободи заповіту виправдовується посиленням захистом прав та інтересів того кола осіб, якому держава гарантує такий захист шляхом законодавчого врегулювання цього питання.

Враховуючи значну кількість протиріч між необхідним спадкуванням, спадкуванням за законом та за заповітом, вважаємо, що обов'язкова частка не є обумовленою існуючими видами спадкування, тому наповнена іншим змістом, аніж той, що покладений в основу спадкування за законом і за заповітом, та має свої конкретно визначені функції й завдання.

Оскільки впровадження необхідного спадкування – це реакція держави на зловживання спадкодавцем принципом свободи заповіту, що дозволяв йому заповідати майно стороннім особам, а нерідко такі рішення ґрунтувалися на тимчасових емоційних всплесках, тому законодавець впроваджує імперативну норму про необхідність виділення зі спадкової маси обов'язкової частки, на яку мають беззаперечне право визначені в законі особи. Така реакція є ніщо інше, як спосіб захисту прав та інтересів членів його родини.

Тому вважаємо за необхідне виділити спадкування за правом на обов'язкову частку в самостійний підрозділ спадкового права, а саме: «Гарантії та компенсації малолітнім, неповнолітнім та непрацездатним членам сім'ї спадкодавця під час спадкування за заповітом». Це, в свою чергу, жодним чином не порушить вже встановлений порядок спадкування, закріплений у ЦК України. При цьому надання необхідному спадкуванню самостійного статусу допоможе краще врегулювати це питання на законодавчому рівні – конкретизувати його зміст, встановити чіткий спосіб обрахунку розміру обов'язкової частки, визначити умови, за яких обов'язкові спадкоємці можуть бути відсторонені від спадкування, та багато інших питань, врегулювання яких сприятиме недопущенню виникнення конфліктів, а у разі спору – надасть можливість однакового застосування судами норм спадкового права в будь-яких ситуаціях та мінімізує вплив людського фактора під час прийняття судового рішення.

Таким чином, на підставі вищевстановленого пропонуємо доповнити книгу шосту ЦК України главою 86-1 «Гарантії та компенсації малолітнім, неповнолітнім та непрацездатним членам сім'ї спадкодавця під час спадкування за заповітом»; ст. 1223 ЦК України викласти у такій редакції: «право на спадкування

мають особи, визначені у заповіті з урахуванням інтересів обов'язкових спадкоємців»; ст. 1241 ЦК України виключити та перенести її зміст до глави 86-1 ЦК України; з метою запобігання спору щодо способу розподілу спадщини за участі обов'язкових спадкоємців та дотримання прав усіх учасників спадкових відносин, передбачити порядок обрахування та виплати компенсаційних виплат, необхідних спадкоємцям, за рахунок спадкового майна.

¹ Турлуковський Я. Правова регламентація інституту обов'язкової частки в спадщині: окремі проблеми / Я. Турлуковський // Право України. – 2004. – № 2. – С. 118–121.

² Заїка Ю. О. Спадкове право в Україні: становлення і розвиток: монографія / Заїка Ю. О. – [2-ге вид.]. – К.: КНТ, 2007. – С. 145–146.

³ Ковальчук Я. В. Юридична природа спадкування за правом на обов'язкову частку у спадщині // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2011. – 2 (53). – С. 290–292.

⁴ Там само.

⁵ Спадкове право: Нотаріат. Адвокатура. Суд.: наук.-практ. посіб. / [С. Я. Фурса, Є. І. Фурса, О. М. Клименко, С. Я. Рабовська, О. О. Кармаза та ін.; за заг. ред. С. Я. Фурси]. – К.: Видавець Фурса С. Я.: КНТ, 2008. – С. 201.

⁶ Піцик Х. З. Права та обов'язки спадкоємця і спадкодавця при спадкуванні за законом / Х. З. Піцик. – Івано-Франківськ: Юридичний інститут прикарпатського національного університету імені В. Стефаника, 2012. – С. 27.

⁷ Цивільний кодекс України. – К.: Видавничий дім «Скіф», 2006. – С. 251.

⁸ Рябокони О. Є. Правова природа сингулярного наступництва у спадковому праві. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/n2001_1/rjboko.htm

⁹ Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право: Підручник – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, – 2009. – С. 94.

¹⁰ Основоположні аспекти відмінності між спадкуванням за законом та спадкуванням за заповітом / Я. В. Ковальчук // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 4. – С. 199.

¹¹ Фурса Є. І. Спадкове правовідношення у нотаріальній та судовій практиці: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – К., 2004. – С. 9.

¹² Орач Є. М., Тишик Б. Й. Основи римського приватного права: навчальний посібник – Л.: Ред. вид. відділ Львів. у-ту, 2000, С. 219.

¹³ Янушкевич Е. Я. Понятие и содержание завещания // Весник Удмурдского университета. – 2006. – № 6. – С. 37.

¹⁴ Підпригора О. А. Основи римського приватного права: підручник для студентів юрид. вузів та факультетів. – К.: Вентурі, 1997. – С. 272–280.

¹⁵ Там само.

¹⁶ Там само.

Резюме

Сіроштан О. О. Правова природа права на обов'язкову частку у спадщині.

У статті висвітлюються історичні передумови становлення інституту обов'язкової частки у спадщині. Досліджено також значення інституту обов'язкової частки у спадщині в системі інститутів спадкового права та її правову природу. Проаналізовано різні підходи, що існують у сучасній правовій науці стосовно визначення правової природи обов'язкової частки у спадщині.

Ключові слова: право на обов'язкову частку у спадщині, обов'язкові спадкоємці, спадкування за заповітом, спадкування за законом, спадкове право.

Резюме

Сіроштан Е. А. Правовая природа права на обязательную долю в наследстве.

В статье освещаются исторические предпосылки становления института обязательной доли в наследстве. Исследовано также значение института обязательной доли в наследстве в системе институтов наследственного права и ее правовая природа. Проведен анализ различных подходов, существующих в современной правовой науке относительно определения правовой природы обязательной доли в наследстве.

Ключевые слова: право на обязательную часть в наследстве, обязательные наследники, наследование за завещанием, наследование за законом, наследственное право.

Summary

Siroshstan O. Legal the Nature of the Right to an Obligatory Share in the Inheritance.

The article highlights the historical background of becoming the institute of an obligatory part in the inheritance. Also in article by the author it is investigated values of institute of an obligatory part in the inheritance in system of the Law of Succession its legal nature. Analyzed different approaches in modern legal science, of definition legal nature of an obligatory part in the inheritance.

Key words: the rights to an obligatory part in the inheritance, forced heirs, inheritance behind the will, inheritance behind the law, the law of succession.

Отримано 20.06.2014